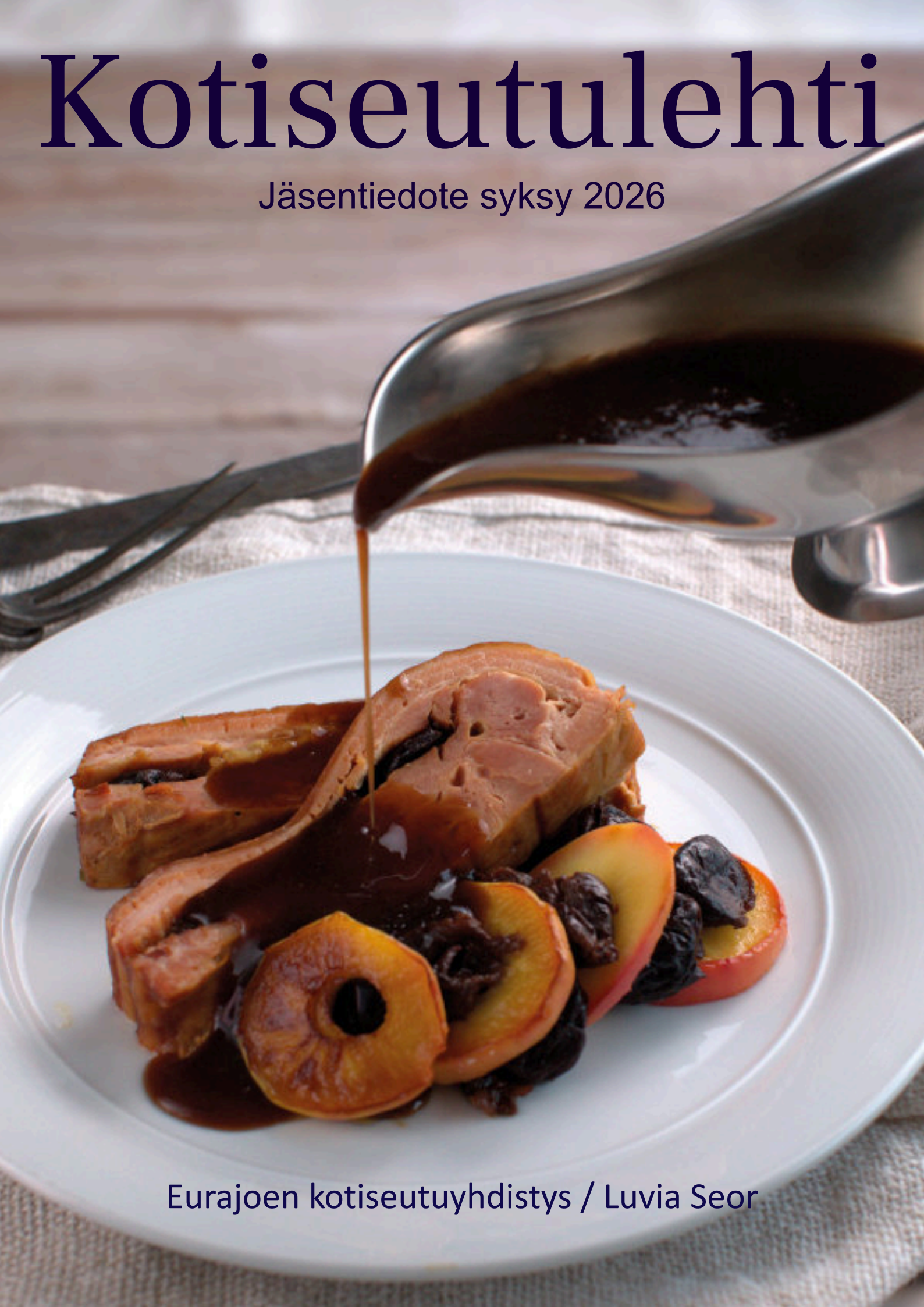
Kotiseutulehti

Jäsentiedote syksy 2026

Eurajoen kotiseutuyhdistys / Luvia Seor

Eurajoen kotiseutuyhdistyksen kuulumisia

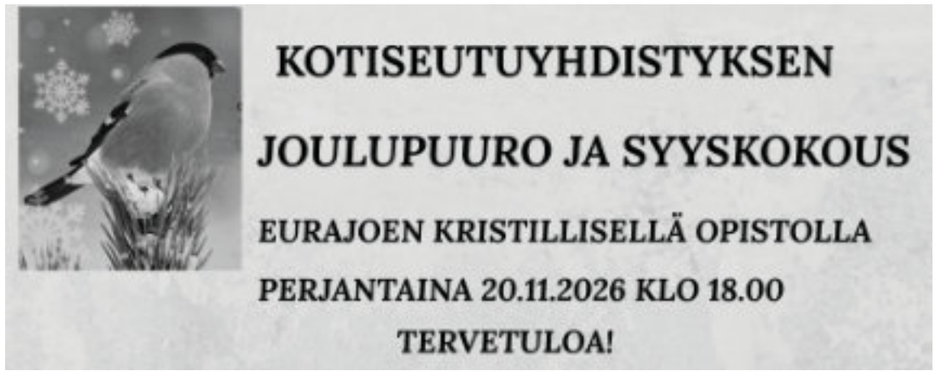
70-vuotisjuhlavuosi alkaa olla lopuillaan, ja seuraava kymmenvuotiskausi alkaa. Tänä vuonna järjestettiin perinteiseen tapaan museoiden avajaiset, kansallispukujen tuuletus Eläkeliiton Eurajoen osaston sekä seurakunnan kanssa, sekä hevoskyntökisat 20.kerran.

Kotiseutumme Eurajoki sarjan osa 34 julkaistiin helmikuussa 70-vuotisjuhlien yhteydessä ja se sai hyvän vastaanoton. Erityisesti kansalaissodan aikalaismuistelmat ovat herättäneet kiinnostusta. Muistelijoita ovat mm. Einari Jaakkola, Linda Kallikari, Kustaa Saloma ja Onni Louna. Kirjassa on myös artikkeleita useista henkilöistä, kuten Pirkko Riihonen, Reijo Leino ja Simo Pämppi. Kirjaa on edelleen ostettavissa 20 euron hintaan ja sitä voi kysyä Leenalta, p. 044 991 0075. Lisätietoja yhdistyksen julkaisemista kirjoista myös Eurajoen kotiseutuyhdistyksen kotisivulla, josta löytyvät myös kaikkien sarjassa julkaistujen kirjojen sisällysluettelot.

Eurajoen kotiseutuyhdistys on mukana isossa kirjaprojektissa. Hanke on saanut EU:n maaseuturahoitusta Leader Satasillalta. Auli Rauvola on kirjoittanut kirjan Alice Björkenheimin reseptit Vuojoen kartano - rakkaudella. Kirja tulee painosta marraskuussa.

Yhdistys hankki syksyllä omistukseensa teltan, jota yleisö voi vuokrata. Teltta oli käytössä kyntökisoissa, ja se on kooltaan 18x9 metriä. Teltassa on erikseen seinät ja se on sinikeltainen. Teltan vuokraan kuuluu teltan pystytys ja purkaminen. Tiedustelut numerosta 050 586 3635/Hannu Uusi-Uola.

Kotiseutuyhdistys toivottaa jäsenilleen hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Porsaankylki (kuva kannessa, kuvaaja Mariia Nikitina)

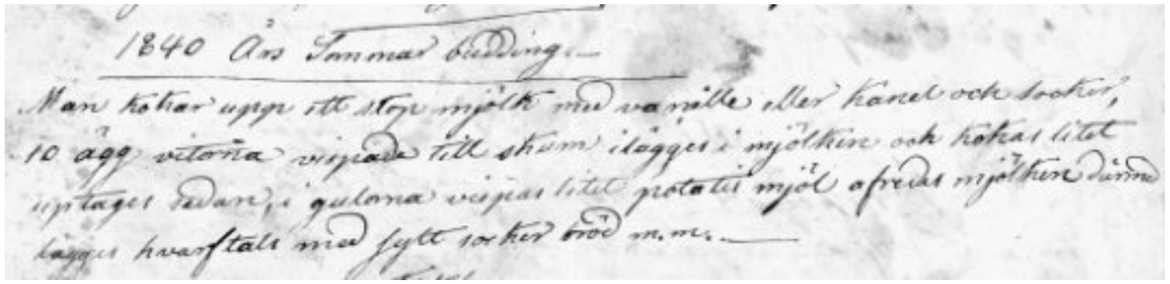
Porsaankylkeä, suolaa, pippuria. Täytteeksi omenoita ja kuivattuja luumuja.

Paista porsaankylki isossa rautapadassa. Ruskista täytetty kylki ensiksi huolellisesti ja lisää sen jälkeen vettä sekä myöhemmin luumulientä. Hauduta uunissa noin 3 tuntia.

Koristele kylki keitetyillä omenoilla ja leikatuilla luumuilla. Valmista tavallinen kastike, johon lisätään luumu- tai ananaslientä. Kastikkeen tulee olla vahvaa ja makeaa. Lisää lopuksi hieman kermaa.

www.eurajoenkotiseutuyhdistys.fi

Facebook: Eurajoen kotiseutuyhdistys ja Hevoskynnön SM-kisat

Vanukkaan perusaineksia olivat maito ja munat, keltuaiset ja valkuaiset erikseen vatkattuna.
Mausteina harvinaista vaniljaa, joka oli rahvaan ruokapöydässä tuntematon, tai kaneli ja sokeri.

Alice Björkenheimin reseptit - rakkaudella

Toteutan viimeinkin unelmaani Alice Björkenheimin reseptien julkaisemisesta ja reseptikirjan tekemisestä. Vuojoen kartano ja sen historia ovat minulle tuttuja. Olen opastanut Eurajoen oppaana vuodesta 1990. Louisa-fröökynän roolissa olen ollut Vuojoen kartanolla jo 2000-luvun alusta saakka.

Olen kiitollinen siitä, että Eurajoen kotiseutuyhdistys on mukana kirjaprojektissa. Hanke on saanut EU:n maaseuturahoitusta Leader Satasillalta.

Alice Sophie Karin Louise (1905–1992) oli Vuojoen kartanon isännän Axel (1843–1907) ja Sigrid (o.s. von Julin, 1849–1924) Björkenheimin pojan, Axel nuoremman, tytär. Alice avioitui 1928 sisätautilääkäri, professori Johannes Wahlbergin kanssa ja sai kaksi poikaa, Peterin ja Carlin. Olin jo kymmenen vuotta sitten yhteydessä Peter Wahlbergiin reseptiehin liittyen. Kirjoittamisprojektin yhteydessä olen tavannut tänä syksynä suvun jäseniä, mm. Alicen pojantyttären. Reseptien tutkiminen ja aiheeseen perehtyminen ovat vieneet kirjaimellisesti mennessään.

Kirjassa on myös kesävanukkaan ohje vuodelta 1840, joka löytyi Alicen Sigrid-isoäidin resepteistä etsiessäni taustatietoja Helsingin SLS:n (Svenska litteratursällskapet i Finland) arkistosta.
Arkistosta löytyi Alicen ruotsinkielisten reseptien lisäksi yllätyksekseni Sigridin käsin kirjoittamia reseptejä ja reseptivihko. Voi vain arvailla, millaisissa tilaisuuksissa kesävanukasta on tarjoiltu. Vanukkaan nimi reseptivihossa on 1840 Års Sommar Budding. Ohje on ajalta, jolloin Sigrid ei ollut vielä edes syntynyt.

Alicen rakkaus ruokaa kohtaan juontaa juurensa Vuojoen kartanolle, jossa hän vietti aikaansa lapsuudessaan, ja se syveni elinikäiseksi intohimoksi. Alice oli taitava ruoanvalmistaja ja hän loihti mielellään erilaisia ruokalajeja tallentaen samalla reseptit. Alicen reseptikokoelma on pääosin peräisin 1900-luvun alkupuolelta, mutta joukossa on myös vanhempia reseptejä, sillä muinoin ruokaohjeet kulkivat usein sukupolvelta toiselle. Alicen pojat luovuttivat äitinsä reseptit Vuojoen kartanolle vuonna 2004 toivoen, että kartanon ravintola hyödyntäisi reseptejä ja vaalisi samalla heidän äitinsä luomia ruokaperinteitä. Wahlbergit antoivat myös luvan käyttää reseptejä kaikissa Vuojokea koskevissa yhteyksissä. Björkenheimin sukuseuran vanhin, Jan-Magnus Björkenheim, antoi minulle siunauksen julkaista Alicen reseptit kirjana.

Joitakin reseptejä on muokattu ruokia kirjaa varten valmistettaessa hieman nykypäivän ruoanlaittotapojen mukaisiksi. Muutamia ruokia on valmistettu ja kuvattu useamman kerran. Reseptit on suomennettu jo parikymmentä vuotta sitten ruotsin kielestä. Kirjassa julkaistavia ruokia ja leivonnaisia ovat valmistaneet lisäkseni mm. Markus Maulavirta, Jaakko Heikkilä, Marita Korsman ja Juha Koskinen. Kattauksia on ideoinut Arja Tamminen. Kirjassa on noin 130 reseptiä. WinNovan opiskelijat ovat kuvanneet ruoat ja leivonnaiset kirjaa varten. Kuvituskuvia on mm. Altti A. Salolta, Suvi Taitoselta, Miia Rantaselta ja Paavo Valtaselta.

Vuojoella syötiin 1800- ja 1900-lukujen taitteessa yleensä vuodenaikojen mukaan; pääasiassa lähellä tai Vuojoen omilla pelloilla ja navetassa tuotettua ruokaa. Lisäksi säätyläisillä oli varaa hankkia raaka-aineita myös ulkomailta. Kaksi yleisimmin käytettyä ainesosaa Alicen resepteissä, sekä pääruuissa että jälkiruuissa, olivat voi ja paksu kerma. Niistä ei ole ollut puutetta, onhan Vuojoella ollut suuri navetta ja meijerikoulu. Muutamista ruokalajien nimistä huomaa, miten ruokien nimet ja raaka-aineet ovat muuttuneet tähän päivään verrattuna. Alicen resepteissä on mm. vasikanpääkeitto, paperikala, hakkelus jämälihasta, vasikanmaksaa hanhenmaksan tapaan, jäniksenkorvike ja keinujuoma. Vii-meksi mainittuun tulee 1 pullo halpaa punaviiniä, 1 sitruuna ja 1 appelsiini, jotka laitetaan punaviinin sekaan puoleksi tunniksi. Lisätään 6 tl sokeria, tilkka konjakkia ja ennen tarjoilua vielä 2 pulloa sitruunajuomaa (Sprite tai 7UP) ja paljon jääpaloja. Kokeilepa!

Alice Björkenheimin reseptit – rakkaudella
Auli Rauvola: kirjatiedustelut p. 040 559 0955.

Irjanne- Huhta-Mullila Satakunnan vuoden kyläksi

Valintaa juhlittiin Irjanteella 26.9, jolloin Ylisenpään kyläyhdistys ja kotiseutuyhdistys tarjosivat yleisölle kakkukahvit Esterin kylätuvalla Irjanteella.

"Valinta Vuoden kyläksi tuntuu mahtavalta. Olen niin ylpeä kylästämme ja iloinen myös kaikkien kyläläisten puolesta, että saimme näin hienon tunnustuksen", iloitsee Eurajoen Ylisenpään kyläyhdistyksen puheenjohtaja Päivi Korpela. Kotiseutuyhdistys ja Ylisenpään yhdistys tekevät taas yhteistyötä mm. Irjanteen kylätapahtuman järjestämisessä taas ensi vuonna.

Eurajoen kotiseutuyhdistyksen tiedotuksesta

Seuraavassa on pieni yhteenveto kotiseutuyhdistyksen tiedotuskanavista ja muusta toiminnasta.

Yhdistyksen yleisten kokousten ilmoittamisesta määrätään yhdistyksen säännöissä, joita on muutettu vii-meksi vuonna 1997, siis ennen nettiaikaa:

"Yhdistyksen kokoukset kutsutaan koolle syyskokouksen määräämällä tavalla joko ilmoittamalla kirjeellisesti jokaiselle jäsenelle tai niissä lehdissä, joista syyskokous päättää."

Syyskokous on viime vuosina päättänyt, että yleisistä kokouksista ilmoitetaan Raumalainen -lehdessä. Lehteen on myös laitettu ilmoitus yhdistyksen järjestämistä matkoista. Kyseinen lehti ei kuitenkaan tavoita kaikkia talouksia "vanhan" Eurajoen alueellakaan. Lehti-ilmoitukset ovat maksullisia.

Eurajoen kotiseutuyhdistyksellä on ollut internetsivut jo parikymmentä vuotta. Niiden nykyinen osoite on www.eurajoenkotiseutuyhdistys.fi.

Yhdistyksen nettisivuilla on paljon tietoja ja kuvia:

- yhdistyksen yhteystiedot, liittymistiedot
- ajankohtaista-osasto lähiajan tapahtumista
- tietoja ja kuvia hevoskyntökisoista, vanhimmat kuvat vuodelta 2007
- tietoja museoista, niiden aukiolosta ja sisäänpääsymaksuista sekä kuvia
- Kotiseutumme Eurajoki -kirjasarjan kaikkien myynnissä olevien kirjojen sisällysluettelot, tietoja yhdistyksen muista julkaisuista ja mistä niitä voi tiedustella.
- kertomus yhdistyksen perustamisesta ja museoiden rakentamisesta.
- Eurajoen kansakouluhistoriaa

Yhdistyksellä on myös Facebookissa kaikille avoimet ja ilmaiset sivut, joissa on kuvia, tietoja yhdistyksestä ja ajankohtaisista tapahtumista. Sivut löytyvät Facebookista nimillä Eurajoen kotiseutuyhdistys ja Hevoskynnön SM-kisat. Sivuilla voi kommentoida asioita ja antaa palautetta toiminnasta, mutta vain ylläpitäjät voivat tehdä varsinaisia julkaisuja. Kyntökisoihin on yhdistetty myös Instagram-tili, jossa on kuvia kyntökisoista.

Voidaan mainita myös Facebookissa ryhmä nimeltä Vanhat kuvat Eurajoelta, joka ei ole varsinaisesti kotiseutuyhdistyksen, mutta siellä on mm. kuvia kotiseutuyhdistyksen arkistosta. Ryhmässä voivat julkaista kaikki siihen liittyneet, ja siellä on paljon myös yksityishenkilöiden julkaisemia kuvia, kaikkiaan yli 1000 kuvaa. Ryhmään on liittynyt runsaat 1500 jäsentä vuoden 2022 alusta lähtien.

Toivottavasti myös vanha kunnon puskaradio toimii edelleen. Se tarkoittaa, että ihmiset puhuvat keskenään, ja sana leviää yhdistyksen tapahtumista ja kuulumisista, varsinkin Facebookin ilmoituksista, koska ihan kaikki eivät käytä Facea.

Toivon, että näiden kanavien kautta tieto kotiseutuyhdistyksen toiminnasta saavuttaa kaikki asiasta kiinnostuneet, ja yhdistyksen tilaisuuksiin ja matkoille ovat tietysti tervetulleita kaikki, olivatpa he yhdistyksen jäseniä tai eivät.

Helena Heinonen, täydentänyt Leena Falttu

Esterin sisätiloissa oli kansallispukuja esillä.

Eeva Nuurma ja Kaija Laivanen tarjoilivat kahvia kansallispukujen tuuletuksessa Esterin kylätuvalla 1.8

Video Kaija Laivasen mankelointinäytöksestä levisi Facebookissa ympäri maailmaa. Kaija mankeloi pellavalakanoita museoiden avajaisissa ja vanha työtapa kiinnosti niin kovasti, että kotiseutuyhdistyksen Facebook-sivulla julkaistua videota on jaettu 194 kertaa, siitä on tykännyt yli 5000 henkilöä ja kommentoitu 300 kertaa.

Luvian kotiseutuyhdistyksen kuulumisia

Kotiseutuyhdistykset ylläpitävät yhteisöllisyyttä

Suomalaisen kotiseututyön juuret ulottuvat pitkälle, jopa 1600-luvulle saakka. Jo silloin alettiin kerätä tietoja pitäjien muinaisista ajoista ja historiallisista paikoista. Järjestelmällinen kansanperinteen keruu aloitettiin Suomessa kansallisen heräämisen myötä 1800-luvun kuluessa. Vuosisadan lopulla omaa kulttuuriperintöä ja kansallistunnetta haluttiin venäläistämistoimien puristuksessa vahvistaa. Sortovalta ei pystynyt tukahduttamaan tai valvomaan paikallista kulttuuritoimintaa yhtä helposti kuin keskitettyä tutkimustoimintaa.

Itsenäisen Suomen alkuvuosikymmeninä kotiseututyö eli hajaannuksen aikaa, mutta sotavuosien jälkeen toiminta kasvoi ja vakiintui nopeasti. Suomen Kotiseutuliitto perustettiin vuonna 1949. Sen tehtäväksi tuli kotiseutuharrastajien kokoaminen yhteen sekä toiminnan kehittäminen ja ohjaaminen. 1950-luku oli kotiseututyön kulta-aikaa: sekä paikallisia kotiseutuyhdistyksiä että kotiseutumuseoita perustettiin vilkkaasti.

Myös Luvialla kotiseutuhenki eli vahvana 1950-luvulla. Luvia Seor perustettiin 18.5.1952 ”herättämään Luvian väestössä harrastusta kotiseutunsa menneisyyteen sekä pitäjän kaikenpuoliseen kehittämiseen”. Yhdistyksen tavoitteena oli mm. tallentaa luvialaista henkistä perinnettä sekä kerätä talteen vanhaa esineistöä. Vilkkaana alkanut toiminta koki takaiskun, kun perustamiseen voimakkaasti vaikuttanut talousneuvos K. F. Homeri vuonna 1957 menehtyi. Yhdistys tunsi menettäneensä sekä hengen että sielun, ja toiminta hiljeni. Kotiseutumuseota päästiin toden teolla perustamaan vasta yli kymmenen vuotta myöhemmin. Pitäjän lainajyvämakasiinin lakkauttaminen avasi mahdollisuuden museorakennuksen siirtämiseksi lahjoituksena saadulle Lehden tilalle. Siirto toteutettiin marraskuussa 1969, ja seuraavana vuonna Luvia Seor jatkoi kotiseututyötä uusin ja tuorein voimin.

Kaikkien yhdistysten toiminnassa on vilkkaita kausia ja hiljaisempia aikoja. Luvia Seor on vuosikymmenten kuluessa onneksi saanut joukkoonsa useita tarmokkaita ihmisiä, jotka ahkeralla talkootyöllä ovat huolehtineet kotiseutumuseon rakennuksista ja esineistä. Lukuisia näyttelyitä on järjestetty, kirjoja julkaistu ja kesäkuiset Luvia-päivät ovat perinne. Tulevana keväänä 2027 Luvia Seor täyttää 75 vuotta. Juhlavuodeksi suunnittelemme maltillista juhlintaa – suunnitteilla on kieltolain vuosista kertova näyttely ja mahdollisesti jotakin muutakin uutta, jos onnistumme avustushakemuksissamme.

Kotiseutuyhdistyksillä on edelleen merkittävä rooli yhteisöllisyyden, kulttuuriperinnön säilyttämisen ja alueellisen elinvoiman ylläpitäjinä. Kiitän kaikkia Luvia Seoran toiminnassa vuosien kuluessa mukana olleita. Jatketaan juhlavuonnakin työtä luvialaisten perinteiden säilyttämiseksi ja paikallisidentiteetin vahvistamiseksi.

Leena Koivisto, Luvia Seor ry:n puheenjohtaja

Luvian tuntemattomat sotasankarit

Hautausmaan kappelin yksi keskeisimmistä esineistä on köyden varassa roikkuva, kauniisti entisöity votiivilaiva. Vanhaa ruotsalaista sotalaivaa muistuttavan aluksen kyljessä on liuta meille varsin tuntemattomia, haalistuneita nimiä. Laivan takana lukee seuraavasti: "1803 Gustaf Adolph Luwia kyrka till hörig Anders Artig". Kyljessä oleva teksti kuuluu suomeksi käännettynä: "Allamainitut korpraalit, sotilaat ja reserviläiset ovat kustantaneet laivan: **korpraali Grönlund**, sotilaat **Wass, Nordling, Rön,** Dana, **Nord**, Käck, Stielke, **Ahl**, **Frisk, Canon** sekä reserviläiset Ring, Blom ja Frisk". Laivan on tehnyt sama mies, jonka kättentöitä on myös Irjanteen vanhan kirkon votiivilaiva. Yleensähän kirkkolaivat ovat kiitollisuudenosoitus selviytymisestä vaikeasta tilanteesta, mutta juuri tuohon aikaan elettiin kuitenkin rauhan aikaa. Lahjoittajista olivat osallistuneet merkittävään Kustaa III sotaan ainakin Grönlund, Nord, Ahl ja Frisk. Varamiehet Wass, Canon, Rönn ja Norrbyn ratsumies Nordling olivat myös Kustaan sodan veteraaneja. Sodassa moni luvialainen kohosi sotasankariksi. Olisikohan votiivilaiva kuitenkin sotiin liittyvä kiitoslahjoitus?

Mennään ajassa toistakymmentä vuotta taaksepäin vuoteen 1789. Kevään koittaessa Porin rykmentin lippu liehui Kustaan sodassa, kuten niin usein ennenkin Ruotsin lukemattomissa sodissa. Luvialaiset ruotusotilaat kuuluivat Porin rykmentin Euran komppaniaan ja osallistuivat kesäkuussa Porrassalmen taisteluun. Joukkoja johti Norrby Gårdin maineikas everstiluutnantti Jacob Gripenberg, jolla oli 40 upseeria ja n. 650 miestä. Näistä 260 oli Porin rykmentin miehiä. Porrassalmella hyökkääviä venäläisiä oli 2000 -3000. Vihollinen oli määrältään ylivoimainen ja sen laatukin korkea. Erittäin kiivaissa taisteluissa tapahtui melkoinen ihme, ja Ruotsi sai torjuntavoiton. Puolustajajoukkoa komentanut rykmentin komentaja Gripenberg haavoittui komentopaikallaan pahasti leukaansa ja kaulaansa. Häneen osunut ammuksen sirpale vei häneltä suuren osan alaleuasta, joten hän silloisten kirurgisten mahdollisuuksien vallitessa jäi pysyvästi invalidiksi. Gripenberg sai 8.5.1790 virkavapautta eliniäkseen entisin (everstiluutnantin) palkkaeduin. Niihin kuului myös nykyisin Kartanoksi kutsuttu virkatalo Luodossa, jossa hän jo asui. Kerrotaan hänen pitäneen jonkinlaista naamiota kasvoillaan koko loppuelämänsä. Ansioistaan vuosien 1788 –90 sodassa ja erityisesti Porrassalmella osoittamansa urheuden ja voitokkaan johtamisen palkintona Gripenberg sai 8.4.1795 kenraalimajurin arvon. Hän oli myös Kuninkaallisen Miekkaritarikunnan ritari. Toinen Porrassalmen taisteluista palkittu sotasankari oli Tasasen lippumiehen puustellin haltija, kersantti Konrad Adrian von Cräutlein. Taisteluiden päätyttyä hänet ylennettiin kolmen muun aliupseerin ohella vänrikiksi.

Kuukautta myöhemmin sota jatkui Parkuinmäessä ja luvialaisia taisteli sielläkin menestyksellä. Taistelu voitettiin ja kautta valtakunnan kirkoissa soitettiin tämän kunniaksi kelloja. Kustaan sodan jälkeen palkittiin luvialaisia sotilaita eri tavoin. Myöhemmin isänsä jälkeen Suntin isännäksi tullut Arvid Tollet ylennettiin kersantista vänrikiksi ja hänelle myönnettiin **Medaille för Tapperhet i Fält** – mitali ”Urhoollisuudesta kentällä”. Kyse ei ollut tavallisesta sotaan osallistumisesta annetusta muistomitalista, vaan kunniamerkki henkilökohtaisesti taistelussa osoitetusta urhoollisuudesta. Ruotusotamiehiäkin palkittiin. Saman Medaille för Tapperhet i Fält -mitalin saivat Lemlahden ruodun Johan Hane, Peränkylän ruodun **korpraali Anders Grönlund** ja Korven ruodun Anders Pardon.

Kenraalimajuri Gripenberg kuoli vuonna 1800. Hänelle pystytettiin vanhan Luvian kirkon kupeeseen näyttävä hautamuistomerkki. Kolmea vuotta myöhemmin ilmestyi votiivilaiva kirkkoon. Tavallaan nämä ovat muisto Kustaan sodasta ja sen sankareista.

Matti Luotola

Tuotteitamme voi tulla katsomaan Tasalan myyjäisiin 13.12. 2026 klo 12 eteenpäin.

Lufvia Capell -kotiseutupaita kuuttojen kera.
Painettu laadukkaasti ja kaikki koot löytyy (25€)
Tiedustelut Leena Koivisto: 0503052363

Myynnissä olevia kirjoja:

Omalla maallaan, kyläkuvaaja Hanna Heinilä (25€)

Rannikkopitäjä -luvilaissi tarinoit ja kuvi (15€)

Luvian merenkulun historia (Lasse Wahlroos), (20€)

Tiedustelut Terttu Aho: 0405193052
(ahonterttu@gmail.com)

Hanna Heinilän klassikkokuvista tehtyjä kehystettyjä tauluja kooltaan 50*70 cm (80€).
Tiedustelut Matti Luotola: 0405677673

www.luviaseor.com

Julkaisijat: Eurajoen kotiseutuyhdistys ja Luvia Seor **Toimitus:** Leena Falttu ja Matti Luotola **Taitto**: Matti Luotola **Painatus:** TS-Grafi